

Közzététel: 2020. március 11.

A tanulmány címe:

A multinacionális nagyvállalatok stratégiai döntéseinek hatása a termelés oldali GDP alakulására

Szerzők:

MÁTÉNÉ BELLA KLAUDIA, a KSH vezető-hivatalifőtanácsosa
E-mail: klaudia.bella@ksh.hu

RITZLNÉ KAZIMIR ILDIKÓ, a KSH vezető-hivatalifőtanácsosa
E-mail: ildiko.ritzlne@ksh.hu

DOI: <https://doi.org/10.20311/stat2020.3.hu0212>

Az alábbi feltételek érvényesek minden, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) Statisztikai Szemle c. folyóiratában (a továbbiakban: Folyóirat) megjelenő tanulmányra. Felhasználó a tanulmány vagy annak részei felhasználásával egyidejűleg tudomásul veszi a jelen dokumentumban foglalt felhasználási feltételeket, és azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el. Tudomásul veszi, hogy a jelen feltételek megszegéséből eredő valamennyi kárért felelősséggel tartozik.

1. A jogszabályi tartalom kivételével a tanulmányok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Sztj.) szerint szerzői műnek minősülnek. A szerzői jog jogosultja a KSH.
2. A KSH földrajzi és időbeli korlátozás nélküli, nem kizárólagos, nem átadható, térítésmentes felhasználási jogot biztosít a Felhasználó részére a tanulmány vonatkozásában.
3. A felhasználási jog keretében a Felhasználó jogosult a tanulmány:
 - a) oktatási és kutatási célú felhasználására (nyilvánosságra hozatalára és továbbítására a 4. pontban foglalt kivétellel) a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
 - b) tartalmáról összefoglaló készítésére az írott és az elektronikus médiában a Folyóirat és a szerző(k) feltüntetésével;
 - c) részletének idézésére – az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven – a forrás, valamint az ott megjelölt szerző(k) megnevezésével.
4. A Felhasználó nem jogosult a tanulmány továbbértékesítésére, hasznoszerzési célú felhasználására. Ez a korlátozás nem érinti a tanulmány felhasználásával előállított, de az Sztj. szerint önálló szerzői műnek minősülő mű ilyen célú felhasználását.
5. A tanulmány átdolgozása, újra publikálása tilos.
6. A 3. a)–c.) pontban foglaltak alapján a Folyóiratot és a szerző(ke)t az alábbiak szerint kell feltüntetni:

„*Forrás: Statisztikai Szemle c. folyóirat 98. évfolyam 3. számában megjelent, **Máténé Bella Klauudia, Ritzlné Kazimír Ildikó** által írt, 'A multinacionális nagyvállalatok stratégiai döntéseinek hatása a termelés oldali GDP alakulására' című tanulmány (link csatolása)*”

7. A Folyóiratban megjelenő tanulmányok kutatói véleményeket tükröznek, amelyek nem esnek szükségképpen egybe a KSH vagy a szerzők által képviselt intézmények hivatalos álláspontjával.

Máténé Bella Klaudia – Ritzlné Kazimir Ildikó

A multinacionális nagyvállalatok stratégiai döntéseinek hatása a termelés oldali GDP alakulására

Effects of multinational corporations' strategic decisions on the production side of Hungarian GDP

MÁTÉNÉ BELLA KLAUDIA, a KSH vezető-
hivatalifőtanácsosa
E-mail: klaudia.bella@ksh.hu

RITZLNÉ KAZIMIR ILDIKÓ, a KSH vezető-
hivatalifőtanácsosa
E-mail: ildiko.ritzlne@ksh.hu

Az 1990-es évek óta folyamatosan zajlik a magyar gazdaság integrálódása a globális értékláncba. A multinacionális nagyvállalatok megjelenése Magyarországon nemcsak az input és az output piacokon, de nemzetgazdasági szinten is új történéseket okozott. Az anyavállalatok döntései a leányvállalatok működését is befolyásolják, ám e hatások helyes elszámolása kihívás elé állítja a nemzeti számlák szakértőit.

Jelen tanulmány azt a kutatási kérdést vizsgálja, hogy gyakorolhat-e számottevő hatást egy magyarországi multinacionális nagyvállalat stratégiai döntése a magyar GDP (gross domestic product – bruttó hazai termék) volumenindexére. Ennek megválaszolására a szerzők egy konkrét példát mutatnak be, és ismertetik azokat a döntéseket, amelyek a vállalatcsoporton belül szervezeti átalakításhoz vezethetnek. A rendelkezésre álló éves beszámolók és a vállalati iparági árindexek ismeretében leírják, mely módszerrel lehet a bruttó hozzáadott érték változásait számszerűsíteni és ezáltal a GDP volumenindexében bekövetkezett hatást megbecsülni. Számításaik rávilágítanak arra, hogy e hatás jelentős lehet, ezért rendkívül fontos a statisztikusok és a közgazdászok számára a multinacionális nagyvállalatok folyamatos profilozása.

TÁRGYSZÓ: globalizáció, GDP, multinacionális vállalat

Integration of the Hungarian economy into the global value chains has been ongoing since the mid-1990s. Emergence of multinational corporations in Hungary has resulted in new phenomena not only in the input and output markets but also in national economy. Decisions of parent companies have an impact on operations of their subsidiaries, however, the proper accounting of such effects poses a challenge to national accounts experts.

This study examines whether a strategic decision of a Hungarian multinational company may have a significant effect on the Hungarian GDP volume index. To answer this question, the authors present an example of what decisions may lead to reorganization within a company group. Based

on annual accounts and industry corporate price indices, a method is presented for quantifying the changes in gross value added, thereby estimating their impact on the GDP volume index. The calculations prove that this effect can be significant; therefore, the continuous profiling of multinational companies is extremely important for statisticians and economists.

KEYWORD: globalization, GDP, multinational enterprises

A multinacionális nagyvállalatok döntései meghatározók lehetnek egy ország gazdasági teljesítményének alakulásában. Nyilvánvaló tény, hogy amennyiben egy feldolgozóipari nagyvállalat úgy dönt, hogy exportra termelő üzemet épít egy adott ország területén, akkor az *ceteris paribus* növeli annak az országnak a GDP-jét. Már a beruházás megkezdésével emelkedik a GDP, hiszen a felhasználási oldalon az álló-eszköz-felhalmozás, míg a termelési oldalon egyes nemzetgazdasági ágak (különösen az építőipar és bizonyos szolgáltatások) bruttó hozzáadott értéke növekszik. A termelés megkezdésével azután emelkedik az adott feldolgozóipari ág bruttó hozzáadott értéke, ami a felhasználási oldalon legtöbbször a külkereskedelmi tevékenység (export és import) változásában jelenik meg. Elképzelhető olyan eset is, amikor az üzemépítés tovagyrúzó hatásai miatt megszűnik az adott gazdaságban működő egyes vállalatok termelése; ez a gyakorlatban azonban ritkán fordul elő. A GDP-vel szemben a hazai jövedelemre gyakorolt hatás megítélése már nem ilyen egyértelmű; hasonlóképpen az előzőkhöz, a vállalkozások megszűnése a már említett felhasználási tételeken kívül befolyással lehet a belföldi beszállítói láncre, illetve a jövedelmeiken keresztül egyéb tevékenységek alakulására is.

Különösen érdekes az az eset, amikor az anyavállalat döntései nyomán szervezeti átalakítás megy végbe, és bizonyos tevékenységeket globális szinten átcsoportosítanak egyik országból a másikba. Tanulmányunk azt a kutatási kérdést vizsgálja, hogy a multinacionális nagyvállalatok stratégiai döntései kimutatható hatást gyakorolnak-e a magyar GDP volumenindexére, és ha igen, akkor azt hogyan, milyen módszerrel lehet számszerűsíteni?

Az általunk kiválasztott multinacionális nagyvállalat a GE (General Electric) Hungary Ipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság, a továbbiakban röviden GE Hungary Kft., amely – az anyavállalati döntést követően végrehajtott – 2015. évi átszervezése révén érdekes, tanulságos példaként szolgál. Bár az egyedi adatok védelme miatt a KSH (Központi Statisztikai Hivatal) nem közöl részletes iparági elemzéseket, a nyilvános elektronikus éves beszámolókat és a sajtóban megjelent információkat felhasználva számszerűsíteni tudjuk az éves nemzeti számlákban e nagyvállalat stratégiai döntései okozta hatásokat.

1. Szakirodalmi áttekintés

A multinacionális nagyvállalatok tranzakcióinak megértéséhez a közgazdaságtudomány viszonylag csekély mértékben járul hozzá. A nagyvállalatok olyan komplex, bonyolult szervezetek, amelyek viselkedését a hagyományos neoklasszikus elmélet keretrendszerén belül meglehetősen nehéz modellezni. A különböző vállalatelméletek számos külső vagy belső szempontból vizsgálják a vállalatok működését, rávilágítva az azt befolyásoló tényezőkre.

E fejezetben a folyamatok jobb megértésének érdekében először néhány vállalatelméleti megközelítést ismertetünk, kitérve az adóoptimalizálás gyakorlatára, majd bemutatjuk az elszámolás alapvető fogalmait a nemzeti számlák rendszerében. Végül egy konkrét nemzetközi példát ismertetünk, mely rávilágít arra, hogy mit okozhat egy ország makrogazdasági számaiban a multinacionális nagyvállalatok székhelyének áthelyezése egyik országból a másikba és az ezzel járó szervezeti és elszámolási változások.

1.1. Vállalatelméletek és adóoptimalizálás a multinacionális nagyvállalatoknál

A vállalatelméletek elsősorban a következő kérdésekre keresik a választ: Miért léteznek/Hogyan keletkeznek/Miként viselkednek a vállalatok? Mi határozza meg céljaikat? A tanulmányunk tárgyát tekintve leginkább az a kérdés releváns, hogy vajon miért dönt egy multinacionális nagyvállalat egy másik vállalat üzletágának felvásárlása, majd saját szervezetének átszervezése mellett. A vállalatelméletek a következőkben ismertetett osztályozáson túl máshogy is csoportosíthatók, ám – véleményünk szerint – az általunk leírt kategóriák jól illeszkednek a jelenség természetéhez.

Coase [1937] „A vállalat természete” (The nature of the firm) című munkájában azt vizsgálta, hogy egyáltalán miért léteznek vállalatok, ha a piacok jól működnek, és miért nem kizárólag szerződések kötik össze a vállalkozókat a munkavállalókkal, vevőkkel és szállítókkal. A szerző megállapítása szerint a piac „használata” nincs ingyen, a piaci koordinációs mechanizmus (árrendszer) használata is költséggel jár. (Ezzel Coase implicit módon meghatározta a tranzakciós költség fogalmát.)

A *tranzakciós költségek* elmélete szerint, ha a külső tranzakciós költségek magasabbak, mint a belsők, akkor a vállalat növekedni fog. E költségek valamely termék vagy szolgáltatás áramlásához kapcsolódnak. Ha egy másik vállalat üzletágának felvásárlása csökkenti a két vállalat közötti külső tranzakciós költségeket, akkor megéri a tranzakciót végrehajtani. Ha pedig a multinacionális nagyvállalat korábban

már rendelkezett a felvásárolthoz hasonló üzletággal, akkor a párhuzamos működések megszüntetése tovább csökkentheti a vállalatcsoport költségeit.

Az *erőforrás-alapú vállalatelmélet* szerint a vezetők figyelme a cég belső erőforrásai felé irányul, hogy azonosítsák azokat az eszközöket, képességeket és lehetőségeket, amelyek segítségével kompetitív előnyt tudnak elérni. *Edith Penrose* közgazdász hangsúlyozza, ahhoz, hogy a vállalatok a dinamikusán változó gazdasági környezetben fennmaradjanak, ki kell fejleszteniük egy specializációs területet, termelő- vagy technológiai alapot (*Pitelis* [2005]). A fenntartható versenyelőnynek értékesnek, ritkának, nem lemásolhatónak és nem helyettesíthetőnek kell lennie (mely ma VRIN- [valuable, rare, imperfectly imitable, and non-substitutable] kritériumként ismert). Az erőforrás-alapú nézet azt sugallja, hogy a szervezeteknek olyan egyedülálló, alapvető cégspecifikus kompetenciákat kell kialakítaniuk, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy másképp tevékenykedjenek, mint a versenytársaik.

Az *intézményalapú vállalatelmélet* szerint a vállalatoknak az iparági és a vállalati szintű feltételek mellett formális (például törvényi, rendeleti, szabályozási) és informális intézmények (például normák, kultúrák, etika) hatásait is figyelembe kell venniük (*Peng et al.* [2009]). Az intézményalapú vállalatelmélet az egyesüléseken és felvásárlásokon kívül a termékek diverzifikációját tartja fontosnak, amelynek célja a kockázatcsökkentés.

Contractor [2016] a multinacionális nagyvállalatok adóoptimalizálását vizsgálta. Rámutatott arra, hogy 2016-ban számos amerikai nagyvállalat székhelyét a magas társasági adózású Egyesült Államokból (ahol a társasági adó 35 százalék volt) alacsony társasági adókulccsal rendelkező országokba helyezte át oly módon, hogy fúziót hajtottak végre az utóbbi országokban működő vállalatokkal, vagy felvásárolták azokat. Alacsony társasági adókulcsú országra példaként Írországot említi, ahol a társasági adó 10-12,5 százalék volt a vizsgált időszakban. *Contractor* a multinacionális nagyvállalatok által leginkább alkalmazott adóoptimalizálási módszerek közül hetet tárgyal részletesen:

1. Külföldi leányvállalatok jövedelmének halasztott adózása. Egyes országok csak a multinacionális vállalatok náluk keletkezett jövedelmét adóztatják, és nem terheli adó a leányvállalatok tevékenysége révén keletkező jövedelmet. Más országok viszont (beleértve az Egyesült Államokat is, ahol számos anyavállalat van bejegyezve) a multinacionális nagyvállalatok világszinten keletkező jövedelme után vetnek ki adót. Az utóbbi adórendszer azonban felkínál egy „kiskaput”: egy-egy külföldi ország társasági adókulcsával leadózott, leányvállalati profitra jutó adót a vállalatok – gyakorlatilag végtelen időhorizontra – elhalaszthatják, ha adóparadicsomba helyezik át jövedelmüket.

2. *Transzferár alkalmazása.* A globális értékláncban a multinacionális nagyvállalatok a termékek és szolgáltatások árának meghatározásakor adózási szempontokat is figyelembe vesznek. Ha egy multinacionális nagyvállalat leányvállalatai A, illetve B országban működnek, és A ország társasági adókulcsa alacsonyabb, mint B országé, akkor megéri A országból magasabb áron B országba exportálni, mivel a B országból A országba áramló kifizetés alacsonyabb adókulccsal fog adózni.

3. *Jogdíj.* A multinacionális nagyvállalatok gyakran fejlett technológiákat használnak. Amennyiben a kutatás-fejlesztés A országban, az anyavállalatnál valósul meg, akkor az a szabadalmat átruházhatja egy alacsony adózású országban működő holding vállalatra, leányvállalatra vagy egy SCV-re (speciális célú vállalat), amely attól kezdve jogdíjat számol fel arra az anya-/más leányvállalatnak.

4. *Vállalatcsoporton belüli hitel.* Számos ország szabályozása lehetővé teszi, hogy a vállalatok levonhassák költségként a hitelre jutó kamatot. Ha egy multinacionális nagyvállalat egyik leányvállalata a hitelnyújtó, a másik a hitelfelvevő, és ezek különböző országokban működnek, az alacsonyabb adózású országban levő vállalat több hitelt fog nyújtani a másik, magasabb adózású országban levő vállalatnak, mivel az utóbbi így több költséget fog elszámolni, ezzel csökkentve a társasági adóalapját.

5. *Egyéb általános költségek.* Bizonyos általános költségeket (például azokat, amelyek a márkanév fenntartásához, az információs technológiához, az ellátásilánc-menedzsmenthez, a humán erőforrásokhoz kapcsolódnak) nem kizárólag az anyavállalatnál számolják el, hanem szétosztják a különböző leányvállalatok között. A költségek allokálásánál sok szempont merül fel, de ceteris paribus az általános költségekből arra a leányvállalatra osztanak nagyobb részt, amelynek országában magasabb a társasági adó.

6. *Adóparadicsomok adta egyéb lehetőségek – körutaztatás.* Az adóparadicsomokban létrehozott SCV-knek két fő funkciója lehet: a) a multinacionális nagyvállalatok szabadalmi és márkanévjogait birtokolják (lásd később a jogdíjról szóló részt az 1.3. alfejezetben); és ebből kifolyólag b) begyűjtik a leányvállalatok által beszedett jogdíjakat. Az adóparadicsomok emellett arra is szolgálhatnak, hogy a leányvállalatok oda helyezik át a nem „hazavitt nyereségüket”, ahol az további befektetések forrása lesz. Az OECD [2015] közlése szerint az SCV-k adják a Luxemburgba és a Hollandiába áramló külföldi működő tőke több mint 80 százalékát. Magyarország esetében 50, Ausztriában és Izlandon 30 százalék felett van e mutató.

7. *Inverzió*. Erre akkor kerül sor, amikor egy vállalat a székhelyét felvásárlás vagy fúzió révén átteszi egy olyan országba, ahol alacsonyabb a társasági adókulcs.

A *Contractor* [2016] által bemutatott módszerek rávilágítanak arra, hogy a multinacionális nagyvállalatok úgy alakítják ki a globális vállalatcsoportjukat, illetve szervezik meg az azon belüli tevékenységet, hogy közben optimalizálják a társasági adóterhüket. *Limpók* ([2014] 13. old.) szintén emellett érvel, hogy a XXI. században az adópolitika jelentősen befolyásolja egy-egy ország vagy régió versenyképességét, valamint a költségvetési bevételekért folytatott küzdelem eredményességét. A nemzetközi vállalatok nemcsak kihasználják adóoptimalizálás révén az adójogszabályok adta lehetőségeket, de befolyásuk révén azok alakításában is részt vesznek. *Limpók* ([2014] 18. old.) példaként említi az Audi Hungaria Motor Kft.-t (továbbiakban Audi), amely többek között az adóelőnyöket figyelembe véve választott telephelyet Magyarországon.

Limpók ([2014] 19. old.) az Audi éves beszámolója alapján megállapította, hogy a cég 2011. december 31-ig egyáltalán nem volt társasági nyereségadó fizetésére kötelezett, és különféle adózási kedvezmények igénybevétele miatt tényleges társaságinyereségadó-terhe 2012-ben is csak 8,74 százalék volt a törvényben előírt 10 százalékos kulcs helyett. A tulajdonosok a 2012. évi nyereséget – eredménytartálékkal kiegészítve – teljes egészében kifizették osztalékként (3,0069 milliárd euró), és kivitték az országból. *Limpók* ([2014] 23. old.) feltárta az Audi Hungaria Services Zrt. 2012. december 12-i beszámolója alapján, hogy az osztalékkifizetést az Audi Hungaria Services Zrt.-nek utalták először, majd az összeget részvények vételáraként egy brüsszeli székhelyű társvállalatnak fizették ki, amely 30 százalékos részesedést szerzett, és társtulajdonosa lett az anyakonzernnek. A korábbi években felhalmozott nyereség ily módon került az anyavállalathoz.

Az adóoptimalizálás *Contractor* [2016] és *Limpók* [2014] által bemutatott módja nemcsak a társasági adófizetésre van hatással, hanem gyakran a különböző országokban tevékenykedő leányvállalatok gazdasági tevékenységének elszámolására is. Ennek megértéséhez fontosnak tartjuk ismertetni, hogy milyen elszámolási szabályok vonatkoznak a nemzeti számlákban a nem pénzügyi vállalatok bruttó hozzáadott értékének meghatározására. *Contractor* [2016] tanulmányában többször is Írországot említi az alacsony társasági adókulccsal rendelkező országok példájaként. A multinacionális nagyvállalatok adóoptimalizálási tevékenysége az ír GDP-re jelentős hatást gyakorolt 2016-ban, ezért ennek körülményeit is ismertetjük.

1.2. A nem pénzügyi vállalati szektor bruttó hozzáadott értékének legfontosabb elszámolási szabályai a nemzeti számlákban

Először néhány fontos fogalmat szükséges tisztázni a multinacionális nagyvállalatok tranzakcióinak nemzeti számlákbeli helyes elszámolásával kapcsolatban.

Az ESA 2010 (European System of Accounts – Nemzeti Számlák Európai Rendszere; *Az Európai Unió Hivatalos Lapja* [2013]) 1.133 § alapján a GDP a termelésen alapuló megközelítés szerint megegyezik a javak és szolgáltatások előállítására irányuló valamennyi tevékenység hozzáadott értékének, valamint a termékadók és támogatások egyenlegének összegével. A bruttó hozzáadott érték a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás különbsége. Az ESA 2010 3.14–3.70 § részletesen meghatározza, hogy mi tartozik a kibocsátás alá, a 3.88–3.92. § pedig a folyó termelőfelhasználást definiálja.

A vállalati szektorban a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás meghatározása – az ESA 95 értelmében – a magyar GNI Inventory (*KSH* [2011]) alapján történik a következő módszerrel (az ESA 2010 szerinti GNI Inventory nem érhető el a KSH honlapján, de az adminisztratív adatok felhasználásának tekintetében az ESA 2010 bevezetése nem okozott változást):

– „A magyar nemzeti számlákban a kibocsátás számításának kiindulópontja az értékesítés nettó árbevétele és az aktivált saját teljesítmények értéke. Az utóbbi magában foglalja a saját előállítású eszközök üzleti évben aktivált értékének teljes (konszolidált) összegét (bruttó állóeszköz-felhalmozás) és a saját termelésű készletek állományváltozását.” (*KSH* [2011] 3. fejezet 81. bekezdés, 64. old.)

– „A folyó termelőfelhasználás számításának kiindulópontja a számvitelből származó költségadat, azaz az anyagköltségek, igénybe vett szolgáltatások értéke, egyéb szolgáltatások értéke, az eladott áruk beszerzési értéke és az eladott (közvetített) szolgáltatások értéke.” (*KSH* [2011] 3. fejezet 86. bekezdés, 65. oldal)

A vállalati éves számviteli beszámolók tehát a bruttó hozzáadott érték számításának kiinduló alapját képezik. *A számviteli árbevétel és a nemzeti számlás árbevétel ugyanakkor nem feltétlenül egyezik meg, ezért bizonyos esetekben korrekció szükséges.* Ezt a következőkben egy példával világítjuk meg.

A nemzeti számlákban egy üzletág átruházásáért kapott bevételi tétel nem minősül árbevételnek, és így nem része a kibocsátásnak. E tétel számviteli elszámolása azonban másként történt 2018 előtt, mint azt követően. A 2018 előtti magyar szabályozás értelmében értékesítés nettó árbevételeként kellett elszámolni az üzletág átruházásáért kapott, az átadott eszközöknek az átadott kötelezettségek értékével csökkentett piaci érté-

két meghaladó ellenértéket. Az eszközök és a hozzájuk tartozó kötelezettségek könyv szerinti értékét az adott eszközszámlához tartozó ráfordításszámlára kellett kivezetni (például tárgyi eszközök esetén egyéb ráfordításként). A piaci értékig elszámolt, kapott vételár az adott eszközcsoporthoz tartozó bevételként jelent meg (például tárgyi eszközök esetében egyéb bevételként, készleteknél értékesítés nettó árbevételeként), a piaci érték felett kapott vételár pedig értékesítés nettó árbevételeként.

A jogalkotó azonban felismerte, hogy mivel az üzletág-átruházások eseti jellegűek, nem tartoznak a rendszeres tevékenységbe (üzletmenetbe). A 2000. évi C. törvény a számvitelről (a továbbiakban számviteli törvény; *Magyar Közlöny* [2000]) csak 2018-ban definiálta azt az üzletrészt, amely a 3. § (5) bekezdésének 2a. pontja alapján „a gazdálkodónak szervezeti szempontból független, önállóan működőképes egysége (ideértve a telephelyet, üzlethálózatot is), amely a hozzá tartozó vagyonnal (eszközökkel, kötelezettségekkel, céltartalékokkal és időbeli elhatárolásokkal) önálló gazdasági tevékenység tartós folytatására képes” (*Magyar Közlöny* [2018] 33904. old.). A bevezetett számviteli definíció nagyon hasonló az áfatörvény szerinti fogalomhoz. Az üzletág legfontosabb jellemzője, hogy önmagában, a gazdálkodótól leválasztható módon is működőképes, és rendelkezik egy, a tartós működést szolgáló vagyonösszességgel.

A számviteli törvény – a 2018. évi LXXXII. törvény általi módosításnak köszönhetően – előírást tartalmaz az üzletág-átruházás elszámolására. Eszerint az üzletág értékesítésének eredményét, vagyis a kivezetett eszközök és az átvállalt kötelezettségek (köztük a céltartalékok és az időbeli elhatárolások) könyv szerinti értéke különbözetének, valamint a kapott (járó) vagy fizetett (fizetendő) összegnek a különbözetét nyereség esetén egyéb bevételként (számviteli törvény 77. § (3) bekezdés p) pont), veszteség esetén egyéb ráfordításként (számviteli törvény 81. § (2) bekezdés q) pont) kell elszámolni. Ez az elszámolás megegyezik a nemzeti számlák szemléletével szemben a 2018 előttivel, amikor a nemzeti számlákban korrigálni kellett a vállalati beszámoló árbevételadatait az üzletág átruházásáért járó nyereséggel, hogy megkaphassuk a statisztikailag helyes piacikibocsátás-adatot.

1.3. Nemzetközi példa

További fontos mérlegelési szempontot jelent annak eldöntése, hogy a vállalat valóban végez-e termelést egy adott országban, vagy csupán egyéb megfontolásból történik ott a vállalatcsoport valamely tevékenységének elszámolása. Erre a legismertebb eset az ír GDP alakulása.

Az ír statisztikai hivatal 2016. július 13-án a 2015. évi GDP 26,3 százalékos növekedését publikálta annak ellenére, hogy eredetileg a szakértők 7,8 százalékos

növekedést prognosztizáltak az adott évre (*OECD* [2016]). A kettő közötti nagy különbséghez a következő tényezők járulhattak hozzá:

– *Számos nagyvállalat székhelyének Írországba költöztetése adóoptimalizálási céllal* (ilyen volt például a Medtronic amerikai orvostechológiai társaság miután egyesült a rivális Covidennel, valamint az amerikai Allergan botoxgyártó cég az ír székhelyű gyógyszergyártó Actavis felvásárlását követően).

– *Nemzetközi szabadalmak vagy szellemi tulajdonhoz kapcsolódó eszközök átadása az egyik országból a másikba.* Erre példaként az Apple és egyéb információtechnológiai társaságok, illetve olyan gyógyszergyártó cégek említhetők, melyek átruházták a szellemi tulajdonhoz fűződő eszközeiket Írországba.

– *Repülőgéplízing.* Jelentős mértékben növelik a hazai tőkét a lízingbe vett repülőgépekbe történő beruházások. Az egyik olyan ügy, amely feltételezhetően hozzájárult az ír GDP ugrásszerű növekedéséhez, az AerCap lízingtársasághoz köthető, amely eszközeinek nagy részét egy ír rivális cég, az International Lease Finance Corporation átvétele révén Írországba helyezte át. Írország a légi járművek lízingjének globális csomópontja, ahol körülbelül 4 000 kereskedelmi repülőgépet béreltek a vállalatok. A számviteli egyezmények változásai óta a repülőgép-vásárlásokat importnak kell tekinteni (*Taylor* [2016]), ez főként 2016-tól fejtette ki hatását.

Mivel a GDP számos más fontos fajlagos makrogazdasági mutató (például a GDP-hez viszonyított államadósság és a költségvetési hiány) számításának nevezőjét képezi, így nagymértékű hirtelen növekedése azok javulását okozza.

Az *OECD* [2016] részletes magyarázatot ad a GDP drasztikus emelkedésére. „A termelés egy gazdasági egység ellenőrzése, felelőssége és irányítása alatt végzett tevékenység, amelynek során a gazdasági egység munkát, tőkét, valamint javakat és szolgáltatásokat használ fel javakból és/vagy szolgáltatásokból álló kibocsátás előállításához” (ESA 2010 3.07 bekezdés; *Magyar Közlöny* [2013] 85. old.). A meghatározásban a tőke nemcsak a tárgyi, hanem az immateriális eszközöket is magában foglalja. A globalizáció hatására nőtt a globális értéklánc jelentősége, valamint az immateriális javak felhasználása a termelésben. A multinacionális nagyvállalatok termelési struktúrájuk kialakítása során profitjuk maximalizálására és költségeik minimalizálására törekednek. Ezek mellett rendkívül fontos szerepet kap a globális adóteher minimalizálása is, amelynek hatására a gazdasági tevékenységüket (a termelésüket, valamint a központi, kutatás-fejlesztési és egyéb, nem közvetlenül termelést jelentő tevékenységeiket) globálisan allokálják. Ezek az áthelyezések magukban

foglalják az IPP-k (intellectual property product – szellemi tulajdonnal járó termék) gazdasági tulajdonjogának átruházását a kapcsolódó kockázatokkal és e termékek használatából származó előnyökkel együtt.

Az tovább bonyolítja az ír helyzetet, ha a szellemi tulajdont szerződéses gyártási típusú megállapodásokban használják. E megállapodások értelmében ugyanis az ír vállalkozások (köztük a külföldi multinacionális nagyvállalatok ír leányvállalatai) szerződéses (például Írországon kívüli székhellyel rendelkező) gyártókat is bevonnak a végső termékek IPP-ken alapuló előállításába. E termékek későbbi, ír vállalkozások által szervezett forgalmazása és értékesítése hozzáadott érték létrehozását eredményezi az ír gazdaságban, amely magában foglalja az IPP-k által generált jövedelmet is. A kulcskérdés azonban az, hogy a hozzáadott értéket valóban a megfelelő helyen rögzítik-e (tehát a jelen esetben Írországon). Ennek eldöntéséhez az ESA 2010 ad választ, amely az elszámolások során a gazdasági tulajdonjogot vizsgálja, szemben a jogi tulajdonjoggal.

Az az elképzelés, miszerint a nemzeti számlák statisztikusainak kiigazításokat kellene végezniük az IPP-k áthelyezése, valamint a multinacionális nagyvállalatok transzferárhasználatá miatt, az *OECD* [2016] állásfoglalása szerint egyszerűen lehetetlen. A statisztikusoknak ugyanis ehhez globális szinten, következetesen, megkérdőjelezhetetlen hipotézisekre alapozva kellene az árakat imputálniuk, valamint az üzleti számviteli adatokat kiigazítaniuk. Ennek előfeltétele azonban az (egyedi) mikroadatok nemzetközi cseréje lenne, amelyre jelenleg jogilag sincs lehetőség.

Mivel a GDP a nemzeti számlák rendszerének csupán egyik mutatója, kívánatos lenne, ha nemcsak erre az adatra fókuszálnánk egy adott ország gazdaságának és jólétének megítélésékor. Az *OECD* [2016] példaként említi, hogy míg 2015-ben a GDP folyó áron 32,4 százalékkal nőtt Írországon, addig a nettó nemzeti jövedelem „csupán” 6,4, a háztartások rendelkezésre álló jövedelme pedig 5,3 százalékkal. Az *OECD* felhívja arra is a figyelmet, hogy amennyiben egy ország lakóinak anyagi jólétét vagy vásárlóerejét szeretnénk vizsgálni, érdemesebb a háztartások rendelkezésre álló jövedelmét vagy végső fogyasztását figyelembe venni. A társadalom jólétének pedig létezik tágabb dimenziója is, amely a jólétet befolyásoló egyéb tényezőket (például az egészségügyet, az oktatást, a biztonságot, a lakhatást) is magában foglalja.

Az ír példa jól mutatja, hogy a multinacionális nagyvállalatok legfontosabb stratégiai döntései „szétfeszítik” a nemzeti határokat, hiszen globális értékláncban és globális piacon gondolkodnak, amelyhez nemzetközi adóoptimalizálás társul. Erre további példaként szolgál Hollandia esete, amely egyes, kettős adóztatást kizáró egyezmények értelmében lehetővé teszi a multinacionális nagyvállalatok számára, hogy adóparadicsomba utalják vállalatcsoportjuk nyereségét.

A globalizáció kihívás elé állítja a nemzeti számlákat is, hiszen annak eredeti ke-retrendszerét még a második világháború előtt dolgozták ki. A legtöbb statisztikai

hivatal külön csoportot alkalmaz a multinacionális nagyvállalatok profilozására, hogy azok már a rövid távú statisztikákban jelezzék a nemzeti számlák számára, ha „váratlan lépésre” szánja el magát egy nagyvállalat.

Stapel-Weber és *Verrinder* [2016] szerint a globalizációval a következő megoldandó feladatok merülnek fel a nemzeti számlákkal és a fizetési mérleggel kapcsolatosan:

- a már meglévő mutatók fejlesztése és bővítése,
- a folyamatok megértését segítő további részletek meghatározása,
- új mutatók kidolgozása,
- az információk újszerű bemutatása a kommunikáció és a megértés elősegítése érdekében,
- annak feltárása, hogy a multinacionális nagyvállalatok tevékenységére vonatkozó információkhoz milyen módon lehet hozzáférni.

A szerzők úgy vélik, hogy – a titoktartás problémájától eltekintve – elengedhetetlenül fontos a statisztikai hivatalok közötti, határokon átnyúló együttműködés. A multinacionális nagyvállalatok profilozása világszinten értelmezendő, amelyben az országoknak szorosan együtt kell működniük. Ezt segítik elő többek között az üzleti nyilvántartások (például az EuroGroups regisztere) is. A jelenlegi statisztikai infrastruktúrát még akkor fejlesztették ki, amikor a termelési folyamatok a nemzeti határokig terjedtek, és a vámhatóságok, legalább az áruk vonatkozásában, minden határon átnyúló mozgásról információval rendelkeztek. A vállalkozások azonban napjainkban „könnyedén mozognak” a világban. Ezért a statisztikusoknak meg kell találniuk annak a módját, hogy ehhez miként tudnának az EU- (Európai Unió) jogszabályok igazodni.

A leírtak összegzéseképpen megállapítható, hogy amennyiben egy országban számos multinacionális nagyvállalat van bejegyezve, a GDP nem feltétlenül tükrözi az adott ország teljesítményét. Az Eurostat állásfoglalása szerint – az *OECD* [2016] véleményéhez hasonlóan – módszertanilag helyes az ír GDP elszámolása, az adatokban történő szintváltás (mely a szellemi tulajdon mint termelési tényező átcsoportosításának köszönhető) a globalizáció velejárója. Ám az Eurostat is hangsúlyozza, hogy a GDP a gazdasági tevékenységet és nem a jólétet méri; az utóbbira megfelelőbb makrogazdasági mutató a háztartások fogyasztása (*European Commission* [2016]). Ugyanakkor úgy véljük, hogy a fogyasztás mellett nem szabad elfeledkezni a nettó adósságállomány alakulásáról sem, mivel eladósodás mellett is nőhet évekig a háztartások fogyasztása, amit később kompenzálni kell (lásd Magyarországot 2002 után).

2. A GE Hungary Kft. egy stratégiai döntésének hatása a magyar GDP alakulásában

Ebben a fejezetben bemutatjuk, hogy a GE Hungary Kft. az anyavállalat globális optimalizációs stratégiájának köszönhetően milyen tranzakciókat hajtott végre, és ez hogyan hatott a GDP-re Magyarországon. A GE anyavállalat, miután felvásárolta versenytársát, a szellemi tulajdonhoz kapcsolódó jogokat a GE Hungary Kft-n keresztül értékesítette. Majd az adásvételt követően újraszervezte a tevékenységeket, aminek következtében a kereskedelmi divízió összevonásra került. Ez a lépés kihatótt a GE Hungary Kft. tevékenységére is.

2.1. Adatok

A GE Hungary Kft. jelent tanulmányban vizsgálandó stratégiai döntésének megismeréséhez a nemzetközi, illetve a magyar sajtóban megjelent információkat használtuk fel, amelyek alapján kirajzolódik a vállalat 2015. őszi szervezeti változása. Kutatási kérdésünk megválaszolásához egyrészt makrogazdasági, másrészt egyedi, vállalati szintű adatokra volt szükségünk. A nyilvános, éves elektronikus beszámolók kiegészítő mellékleteit a 2014–2017 évekre az Igazságügyi Minisztérium által működtetett Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat honlapjáról (az e-beszamolo.hu weboldalról) kérdeztük le. Ezek alapján részletes képet kaptunk arra vonatkozólag, hogy a teljes GE Hungary Kft., illetve az egyes divíziói külön-külön milyen teljesítményt értek el. A beszámolókból az a fontos információ is kinyerhető, hogy az elemzésre kiválasztott cég a TEÁOR'08 (a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere) szerint a 28-as Gép, gépi berendezés gyártása ágazatban működött a vizsgált időszakban. Ezt követően a KSH Tájékoztatási adatbázisából kigyűjtöttük az ezen ágazat vállalati szektorára vonatkozó fontosabb adatokat (kibocsátás, bruttó hozzáadott érték) folyó és előző évi áron, illetve a GDP folyó és előző évi áras adatait. A számításokat a 2019. október 1-jén publikált éves adatok alapján végeztük.

2.2. Az elemzés módszere

Az általunk alkalmazott módszer öt fő lépésből állt. Először feltérképeztük a GE Hungary Kft. szervezeti változásait a sajtóinformációk és az éves beszámolók kiegészítő mellékletei alapján, hogy be tudjuk azonosítani, mely divízió eladása okozhatott változást a bruttó hozzáadott értékben. Majd a kiegészítő mellékletek

adatait felhasználva, a következő képletek segítségével számszerűsítettük a divíziók teljesítményét folyó áron a 2014–2017 évekre.

$$\begin{aligned} \text{OUTPUT (kibocsátás)} &= \\ &= \text{Értékesítés nettó árbevétele} + \text{Saját teljesítmény aktivált értéke} - & /1/ \\ &\quad - \text{Eladott áruk beszerzési értéke} - \text{Eladott közvetített szolgáltatások értéke} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{IC (folyó termelőfelhasználás)} &= \\ &= \text{Anyagköltség} + \text{Igénybe vett szolgáltatások költségei} + & /2/ \\ &\quad + \text{Egyéb szolgáltatások költségei} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Bruttó hozzáadott érték} &= & /3/ \\ &= \text{Kibocsátás} - \text{Folyó termelőfelhasználás} \end{aligned}$$

Harmadik lépésben a /3/ képlet segítségével kiszámoltuk a Gép, gépi berendezés gyártása ágazat folyó termelőfelhasználását a KSH Tájékoztatási adatbázisában publikált kibocsátás- és bruttóhozzáadottérték-adatok alapján. Negyedik lépésben az ágazat árindexeit határoztuk meg, külön-külön a kibocsátásra és a folyó termelőfelhasználásra, mivel a bruttó hozzáadott érték kalkulálása a kettős deflálás módszerével történik, árindexe pedig csak implicit módon adható meg. Az árindexeket a vizsgált évekre a következő képletek segítségével számítottuk ki:

$$Ip_OUTPUT_i^t = \frac{OUTPUT_CUP_i^t}{OUTPUT_PYP_i^t} \cdot 100 \quad /4/$$

$$Ip_IC_i^t = \frac{IC_CUP_i^t}{IC_PYP_i^t} \cdot 100, \quad /5/$$

ahol $Ip_OUTPUT_i^t$ és $Ip_IC_i^t$ a t időszak kibocsátását és a folyó termelőfelhasználás árindexét jelenti az i ágazatban. $OUTPUT_CUP_i^t$ és $IC_CUP_i^t$ a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás folyó áras (adott időszaki áron számított) értéke az i ágazatban; $OUTPUT_PYP_i^t$ és $IC_PYP_i^t$ pedig a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás előző évi átlagáron számított értéke az i ágazatban. A /4/ és /5/ képletekkel kiszámított árindexek segítségével meg tudtuk határozni a divíziók teljesítményét, vagyis kibocsátásukat és folyó termelőfelhasználásukat előző évi áron.

Végül, ötödik lépésként a teljes nemzetgazdaság GDP-jének folyó áras és előző évi áras adatait a /6/ és /7/ képletek alapján a GE Hungary Kft. folyó áras és előző évi áras adatainak változásaival korrigáltuk a t időszakra, hogy megkapjuk a GDP volumenindexre gyakorolt számszerű hatását. A számításnál az üzletág értékesítése miatt a t . évben „kieső” kibocsátást és folyó termelőfelhasználást a $t - 1$. év adataival imputáltuk. Az így kapott hipotetikus GDP volumenindexet összevetettük a tényleges GDP volumeindexszel.

$$k_PYP_i^t = \frac{OUTPUT_CUP_{PGS}^{t-1}}{Ip_OUTPUT_i^t} - \frac{IC_CUP_{PGS}^{t-1}}{Ip_IC_i^t} \quad /6/$$

$$\widehat{Iq_GDP}^t = \frac{GDP_PYP^t + k_PYP_i^t}{GDP_CUP^{t-1}} \quad /7/$$

A /6/ képletben $k_PYP_i^t$ jelenti az alkalmazott korrekciót előző évi áron, amely az i ágazatban jelenik meg. $OUTPUT_CUP_{PGS}^{t-1}$ és $IC_CUP_{PGS}^{t-1}$ az értékesített divízió kibocsátását és folyó termelőfelhasználását jelöli.

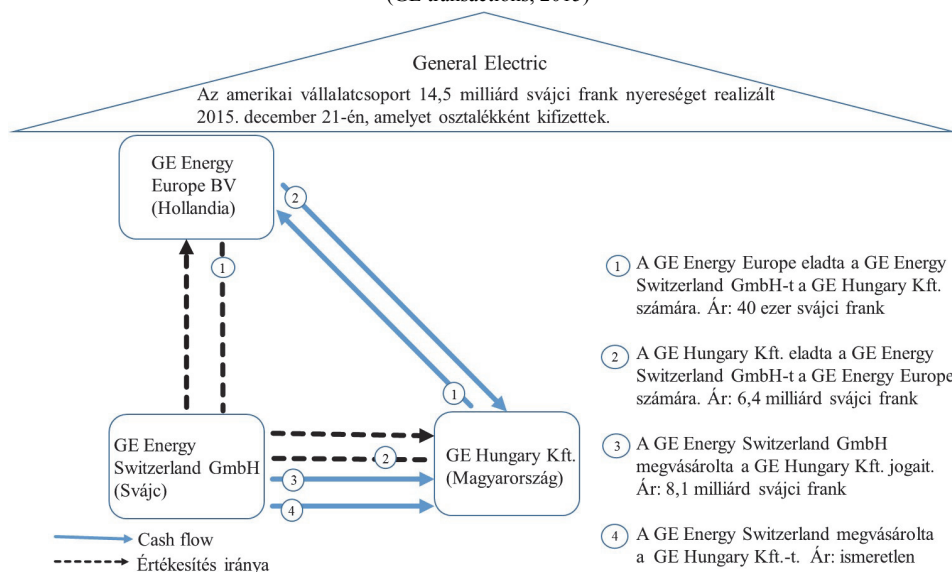
A becült, hipotetikus GDP volumenindexet a /7/ képletben $\widehat{Iq_GDP}^t$ fejezi ki, amelynek kiszámításánál feltételeztük, hogy az értékesített divízió termelése a tárgyidőszakban is Magyarországon van, és nem változik folyó áron. GDP_PYP^t a t időszaki előző évi áras GDP-t jelöli, míg GDP_CUP^{t-1} az előző évi folyó áras GDP-t. Az eredményeket a következőkben a módszertani leírásban ismertetett logikát (öt lépést) követve ismertetjük.

2.3. A GE Hungary Kft. szervezeti változása

Az amerikai GE 2015. november 2-án felvásárolta az Alstom energiadivízióját, melyről *Jeff Immelt*, a GE elnöke és vezérigazgatója a következőt nyilatkozta (GE [2015]): „Az Alstom kiegészítő technológiája, globális képessége, kiépített bázisa és adottságai előmozdítják az ipari növekedésünket. Nyitottak vagyunk az üzleti lehetőségekre, és készen állunk arra, hogy az energiaágazat egyik legátfogóbb technológiáját kínáljuk ügyfeleink számára.” A közlemény szerint a felvásárlás révén szinergia érhető el különböző projektekben a GE, valamint az Alstom gőzturbinái és hővisszanyerő gőzgenerátorai használatának köszönhetően. A GE számára a kiegészítő technológiák jelentik a fenntartható versenyelőnyt. Ez összhangban van az erőforrás-alapú vállalatelmélettel, miszerint a vállalatok úgy alakítják ki struktúrájukat, hogy hosszú távon fenn tudják tartani versenyelőnyüket.

A felvásárlás után, 2015. december 21-én az amerikai GE különböző tranzakciókat bonyolított le a leányvállalatai között. Ezek célja nem csupán reorganizáció volt, hanem az is, hogy adóoptimalizálás révén extra profitot realizáljanak. A GE úgy alakította ki a stratégiáját, hogy figyelembe vette azokat a formális intézményeket (törvényeket), amelyeket az intézményalapú vállalatelmélet is hangsúlyoz. Jelentős piaci részesedést szerzett az Alstom villamosenergia- és hálózatüzemeinek átvételével. E tranzakciót, amely a GE legnagyobb ipari felvásárlása volt, jóváhagyták a gazdasági versenyt szabályozó hatóságok több mint 20 országban és régióban, köztük az EU-ban, az Egyesült Államokban, Kínában, Indiában, Japánban és Braziliában. Költségcsökkentési célból a GE átalakította leányvállalatainak divízióit is (lásd később a GE Hungary Kft. energiadivíziójáról szóló leírást), így egyesek értékesítése, illetve újak megvásárlása révén nyereségre tett szert, és kihasználva Svájc és Magyarország eltérő adózási törvényeit (adóoptimalizálás), kedvezően alakult adófizetési kötelezettsége is. Az 1. ábra lépésről lépésre bemutatja az egyes tranzakciókat.

1. ábra. A GE tranzakciói, 2015
(GE transactions, 2015)

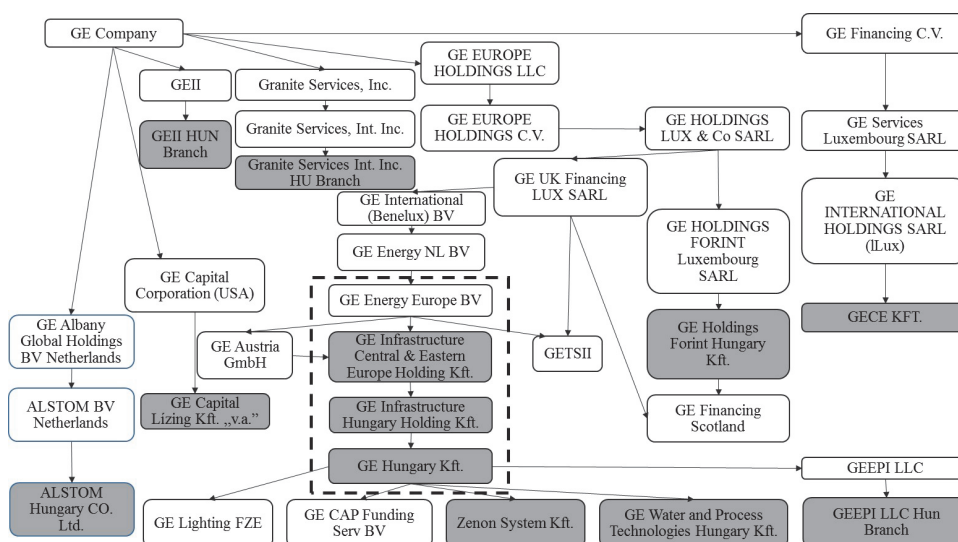
Forrás: Odehnl [2017], Szabó [2017].

A svájci GE Energy Switzerland GmbH kezdetben a holland GE Energy Europe BV tulajdonában volt, majd a GE Hungary Kft. vásárolta meg. A magyar cég hozzáférést adott a svájci cég számára a tulajdonában álló immateriális javak (példá-

ul szerzői jogok, ügyfélkapcsolatok, technológiák) egy részéhez. A 2 360 milliárd forint (8,1 milliárd svájci frank) értékű tranzakció után a holland cég visszavásárolta a GE Energy Switzerland GmbH-t, amit kölcsönszerződésekhez kapcsolódó pénzkövetelések átruházásával egyenlített ki. (Szabó [2017])

A GE Hungary Kft. energiadivíziója a PGS (Power Generation Services – Energiatermelő Szolgáltatások) nevet viselte, amely a 2000-es évek elején megvásárolta az Alstom egyik gyártóegységét. E beszerzésnek köszönhetően tudott a GE Hungary Kft. forgalmazóként belépni a gázturbinák alkatrészeinek piacára. A PGS felelt 2015-ig a szállításért, az ügyfélszolgálatért és a fejlesztésért a gázturbiná-üzletágban. A 2. ábra a GE 2015. év végi jogi szervezetét mutatja be.

2. ábra. A GE cégcsoport jogi szervezeti struktúrája, 2015. december 31.
(Legal organisational structure of the GE Group, 31 December 2015)

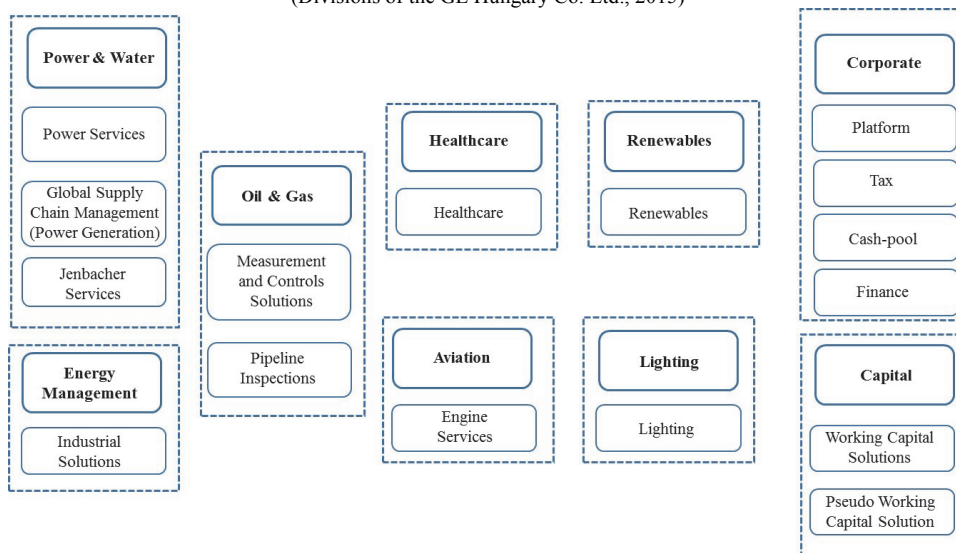
Megjegyzés. A GE Capital Lizing Kft. a szövegben bemutatott tranzakció idején végelszámolás alatt („v.a.”) volt a 2016. március 31-i fordulónapi beszámolója (GE Capital Lizing Kft. „Végelszámolás alatt” [2016]) szerint.

Forrás: GE Hungary Kft. [2016].

A 2. ábrán a szaggatott vonallal bekeretezett struktúra mutatja meg, hogy a GE Hungary Kft. miként kapcsolódik a holland tulajdonú holding céghez.

A GE Hungary Kft. számos divíziója közül Power and Water üzletágon belül a PGS volt a legfontosabb, amelynek árbevétele 2015-ben több mint 1 500 milliárd forint volt.

3. ábra. A GE Hungary Kft. divíziói, 2015
(Divisions of the GE Hungary Co. Ltd., 2015)

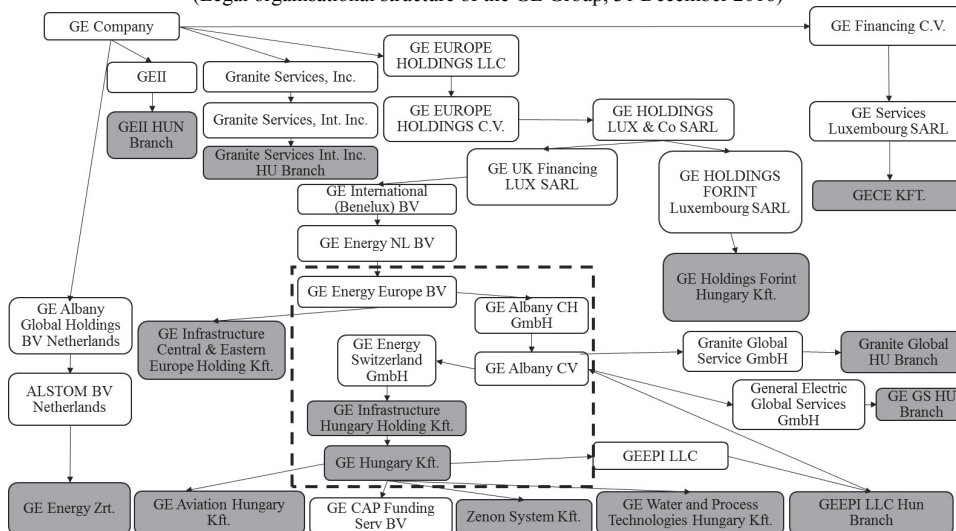

Forrás: GE Hungary Kft. [2016].

A felvásárolt Alstom számos olyan jogi egységgel rendelkezett Svájcban, amely a központi irányításért és a termelésért felelt. A felvásárlás után az anyavállalat GE ügy döntött, hogy gazdaságilag nem ésszerű párhuzamosan működtetni két hasonló funkciót ellátó divíziót, így a magyar GE Hungary Kft. a PGS üzleti szegmensét eladta a GE Energy Switzerland GmbH-nak. Ezzel az eladással az értéklánc koordinációja, a globális gázturbinák alkatrészpiacához való hozzáférés és a vevőkkel, megrendelésekkel, beszerzésekkel kapcsolatos stratégiai döntések a GE Energy Switzerland GmbH-hoz kerültek. A PGS üzleti szegmensének eladásával a GE Hungary Kft. 2 360 354 millió forint árbevételt realizált. Az átszervezés után a PGS árbevételét – amely 2014-ben még 1 000 milliárd forint volt, 2015-ben pedig már több mint 1 500 milliárd forint – többé már nem a magyar GE Hungary Kft. számolhatja el; és a Magyarországon maradt PGS csupán támogató szolgáltatásokat nyújthat a svájci GE számára. (GE Hungary Kft. [2017]) Az átszervezés után létrejött új jogi szervezeti egységet a 4. ábra mutatja be.

A 4. ábrán szaggatott vonallal kereteztük be a GE Hungary kapcsolódását a holland holding céghez. Látható, hogy a 2. ábrán bemutatott, viszonylag egyszerű láncolat 2016 végére jelentős mértékben megváltozott. A GE Energy Switzerland GmbH svájci cég vált a magyarországi GE vállalkozások közvetlen tulajdonosává; és az áthelyezett divízió is ehhez a vállalkozáshoz került. A GE a struktúra változását a tevékenységek svájci koncentrációjával indokolta.

4. ábra. A GE cégcsoport jogi szervezeti struktúrája, 2016. december 31.
(Legal organisational structure of the GE Group, 31 December 2016)

Forrás: GE Hungary Kft. [2017].

2015. december 21-én a GE Hungary Kft. 14,5 milliárd svájci frankot kapott a svájci cég eladásából, és ezzel hatalmas eredményt realizált: míg a cég 2014-ben 14 milliárd forint veszteséget mutatott ki, 2015-ben már 3 551 milliárd forint nyereségre tett szert, amelyet 99 milliárd forintos eredménytartalékkal „kiegészítve” osztalékként ki is fizetett.

A magyar állam ezzel egy időben vezette be a növekedési hitel intézményét. Ez azt jelentette, ha egy legalább három éve működő, Magyarországon bejegyzett cég egyik évről a másikra legalább meghatszorozza a nyereségét, akkor a növekményre eső társasági adót nem kell azonnal, teljes összegben befizetnie az államkasszába, hanem automatikusan fizetési haladékokat kap: a teljes összeget az adóévet követő két év alatt nyolc egyenlő részben, negyedévente kell csak megfizetnie. Ennek köszönhetően a lebonyolított ügyletek végén a GE-nek 536,3 milliárd forint társaságiadó-fizetési kötelezettsége keletkezett – ami a magyar államháztartás számára hatalmas összeget jelentett (Szabó [2017]).

2.4. A GE tranzakcióinak számszerűsítése a nemzeti számlákban

Először az éves beszámolók kiegészítő mellékleteit felhasználva, a 2014–2017 évekre kiszámítottuk a GE Hungary Kft. folyó áras kibocsátását, folyó

termelőfelhasználását és bruttó hozzáadott értékét az /1–/3/ képletek segítségével. A részletes számításokat a Függelék F1.–F4. táblázatai tartalmazzák.

Második lépésként meghatároztuk a Gép, gépi berendezés gyártása ágazat nem pénzügyi vállalati szektorra vonatkozó folyó termelőfelhasználását folyó és előző évi áron a /3/ összefüggés alapján.

1. táblázat

A Gép, gépi berendezés gyártása ágazat nem pénzügyi vállalati szektorra vonatkozó kibocsátása, folyó termelőfelhasználása, bruttó hozzáadott értéke és bruttó hozzáadott értékének volumenindexe
(Output, intermediate consumption, gross value added and gross value added volume index of the non-financial corporate sector in the Manufacture of machinery and equipment division)

Év	Kibocsátás	Bruttó hozzáadott érték	Folyó termelőfelhasználás	Kibocsátás	Bruttó hozzáadott érték	Folyó termelőfelhasználás	Bruttó hozzáadott érték volumenindexe (%)
	folyó áron (millió Ft)			előző évi áron (millió Ft)			
2014	2 208 757	816 159	1 392 598	2 184 989	779 104	1 405 885	–
2015	2 271 381	944 309	1 327 072	2 217 172	901 234	1 315 938	110,4
2016	1 997 450	635 339	1 362 111	1 975 966	640 103	1 335 863	67,8
2017	2 124 213	674 479	1 449 734	2 118 165	678 536	1 439 629	106,8

Forrás: Saját számítás a KSH 2019-es állapotévi adatai alapján.

Az 1. táblázat adatai szerint 2016-ban a Gép, gépi berendezés gyártása ágazat nem pénzügyi vállalati szektorra vonatkozó volumenindexe nagymértékben visszaesett, csupán 67,8 százalék volt. Mivel más feldolgozóipari ágazatban nem volt hasonló nagyságú volumenindex, arra következtethetünk, hogy ezt 2016-tól a GE PGS értékesítési tevékenységének a svájci GE Energy Switzerland GmbH-nál történő elszámolása okozhatta.

Ezt követően kiszámítottuk a Gép, gépi berendezés gyártása ágazat nem pénzügyi vállalati szektorához tartozó kibocsátási és folyó termelőfelhasználási árindexeket a /4/ képlet segítségével.

A kettős deflálás módszerét alkalmazva, az árindexek segítségével meg tudtuk határozni a GE bruttó hozzáadott értékét előző évi áron. A számítás során figyelmen kívül hagytuk a PGS-üzletág eladásáért járó árbevételt, mivel az ESA 2010 szabályai szerint az nem lehet a kibocsátás része. Az eredményeket a 3. táblázatban foglaltuk össze.

Ha nem kezelnénk helyesen a PGS eladását, és a kibocsátás részeként számolnánk el az azért kapott árbevételt, akkor a következő, hibás indexeket kapnánk: 2015-re 124,9 százalékos helyett extrém értékű, 643,5 százalékos volumenindexet kapnánk, míg 2016-ban csupán 7,3 százalékot a 37,2 százalék helyett. (Lásd a 3. és 4. táblázatokat.)

2. táblázat

*A Gép, gépi berendezés gyártása ágazat
nem pénzügyi vállalati szektorra vonatkozó
kibocsátási és folyó termelőfelhasználási árindexei*
(The output and intermediate consumption price indices
of the non-financial corporate sector
in the Manufacture of machinery and equipment division)

Év	Kibocsátási	Folyó termelőfelhasználási
	árindex (%)	
2014	101,1	99,1
2015	102,4	100,8
2016	101,1	102,0
2017	100,3	100,7

Forrás: Saját számítás a KSH 2019-es állapotévi adatai alapján.

3. táblázat

*A GE Hungary Kft. kibocsátása, folyó termelőfelhasználása és bruttó hozzáadott értéke
(a PGS üzletág értékesítése nélkül számolva)*
(Output, intermediate consumption and gross value added of the GE Hungary Co. Ltd.
[excluding the sale of the PGS business])

Év	Kibocsátás		Folyó termelőfelhasználás		Bruttó hozzáadott érték		volumenindexe (%)
	folyó áron	előző évi áron	folyó áron	előző évi áron	folyó áron	előző évi áron	
	millió forint						
2014	835 251	826 263	390 972	394 702	444 279	431 561	–
2015	965 946	942 893	391 260	387 977	574 686	554 915	124,9
2016	608 117	601 576	395 565	387 942	212 552	213 634	37,2
2017	571 787	570 159	352 566	350 109	219 221	220 050	103,5

Forrás: Saját számítás a GE Hungary Kft. [2016], [2017], [2018] alapján.

4. táblázat

*A GE Hungary Kft. kibocsátása, folyó termelőfelhasználása és bruttó hozzáadott értéke
(a PGS üzletág értékesítésével együtt számolva)*
(Output, intermediate consumption and gross value added of the GE Hungary Co. Ltd.
[including the sale of the PGS business])

Év	Kibocsátás		Folyó termelőfelhasználás		Bruttó hozzáadott érték		
	folyó áron	előző évi áron	folyó áron	előző évi áron	folyó áron	előző évi áron	volumenindexe (%)
	millió forint						
2014	835 251	826 263	390 972	394 702	444 279	431 561	–
2015	3 326 300	3 246 914	391 260	387 977	2 935 040	2 858 937	643,5
2016	608 117	601 576	395 565	387 942	212 552	213 634	7,3
2017	571 787	570 159	352 566	350 109	219 221	220 050	103,5

Forrás: Saját számítás a *GE Hungary Kft.* [2016], [2017], [2018] alapján.

5. táblázat

Magyarország GDP-je (a 2019. október 1-i publikáció szerint)
(GDP of Hungary [published on 1 October 2019])

Év	GDP				
	folyó áron (millió Ft)	előző évi áron (millió Ft)	érték-	implicit ár-	volumen-
			indexe (%)		
2014	32 694 208	31 561 031	107,9	103,6	104,2
2015	34 785 204	33 951 482	106,4	102,5	103,8
2016	35 896 329	35 550 478	103,2	101,0	102,2
2017	38 835 221	37 448 059	108,2	103,7	104,3

Forrás: KSH-adatok.

A 3. és 4. táblázatok adatai alátámasztják, hogy a GE 2015. évi átszervezése jelentősen hatott a Gép, gépi berendezés gyártása ágazatra, ezért érdemes kiszámolni, hogy az vajon a GDP-ben is számottevő változást okozott-e. Az 5. táblázat a 2019-es állapotévnak megfelelő GDP-adatokat mutatja be.

Ha a KSH nem korrigálta volna a GE Hungary Kft. PGS-eladásának árbevételével a 2015. évi kibocsátást, akkor a 6. táblázatban található hibás indexek adódtak volna.

6. táblázat

Magyarország hipotetikus GDP-je, ha a GE Hungary Kft. 2015. évi PGS-értékesítése kibocsátásként lett volna elszámolva
(Hypothetical GDP of Hungary if the GE Hungary Co. Ltd.'s 2015 PGS sale had been recorded as output)

Év	GDP				
	folyó áron (millió Ft)	előző évi áron (millió Ft)	érték-	implicit ár-	volumen-
2014	32 694 208	31 561 031	107,9	103,6	104,2
2015	37 145 558	36 255 504	113,6	102,5	110,9
2016	35 896 329	35 550 478	96,6	101,0	95,7
2017	38 835 221	37 448 059	108,2	103,7	104,3

Forrás: Saját számítás KSH-adatok és a *GE Hungary Kft.* [2016], [2017], [2018] alapján.

Az 5. és 6. táblázatok adatai alapján megállapíthatjuk, hogy amennyiben a *GE üzletág értékesítésével nem korrigált volna a KSH, akkor a GDP volumenindexe 2015-ben 110,9 lett volna 103,8 százalék helyett, míg 2016-ban 95,7 százalék 102,2 helyett.* Rendkívül fontos tehát, hogy a KSH a multinacionális nagyvállalatok adatait egyedi szinten validálja, a tranzakciókat nyomon kövesse, mert egy cégcsoportszintű átszervezés extrém értékű GDP-indexet okozhat, ha azt nem jól kezeli.

7. táblázat

Magyarország hipotetikus GDP-je, ha a GE Hungary Kft. továbbra is Magyarországon számolta volna el 2016-ban a PGS-üzletághoz kapcsolódó árbevételeit
(Hypothetical GDP of Hungary, if the GE Hungary Co. Ltd. had continued to record PGS-related revenues in Hungary in 2016)

Év	GDP				
	folyó áron (millió Ft)	előző évi áron (millió Ft)	érték-	implicit ár-	volumen-
2014	32 694 208	31 561 031	107,9	103,6	104,2
2015	34 785 204	33 951 482	106,4	102,5	103,8
2016	36 326 522	35 977 683	104,4	101,0	103,4
2017	38 835 221	37 448 059	106,9	103,7	103,1

Forrás: Saját számítás KSH-adatok és a *GE Hungary Kft.* [2016], [2017], [2018] alapján.

Amennyiben a GE Hungary Kft. PGS-részlege 2016-ban is Magyarországon maradt volna, akkor 2015. évi folyó áras teljesítményt feltételezve (csak árindexszel korrigálva) a GDP volumenindexe 102,2 százalék helyett 103,4 százalék lett volna (lásd az 5. és 7. táblázatok adatait), ami 1,2 százalékpontos eltérést jelent. E példával megválaszoltuk a kutatási kérdésünket, és bebizonyítottuk, hogy egy magyarországi multinacionális nagyvállalat stratégiai döntése kimutatható hatást gyakorolhat a magyar GDP volumenindexére.

8. táblázat

A GE Hungary Kft. szervezeti átalakulása, 2017 és 2018
(Reorganization of the GE Hungary Co. Ltd., 2017 and 2018)

2016		2017		2018	
Cég	TEÁOR'08-kód	Cég	TEÁOR'08-kód	Cég	TEÁOR'08-kód
GE Hungary Kft.	28	GE Hungary Kft.	28	GE Hungary Kft.	28
				Tungfram Operations Kft.	27
				Industrial C&S Hungary Kft.	27
		GE Oil & Gas Hungary Kft.	27	GE Oil & Gas Hungary Kft.	27
		GE Aviation Hungary Kft.	33	GE Aviation Hungary Kft.	33

Megjegyzés. TEÁOR'08-kód 28: Gép, gépi berendezés gyártása; 27: Villamos berendezés gyártása; 33: Ipari gép, berendezés, eszköz javítása.

A GE Hungary Kft. további, 2017-ben és 2018-ban történt szervezeti átalakulása is fontos lehet azok számára, akik egy-egy szakágazat teljesítményét figyelik, habár ezek a változások nem érintik a GDP egészét. A 8. táblázat azt foglalja össze, hogy milyen új cégek jöttek létre a GE Hungary Kft.-ből történő kiszervezéssel. Ennek kapcsán fontos megjegyezni, hogy a multinacionális vállalatcsoportok profilozása rendkívül fontos mind a statisztikai hivatalok, mind a gazdasági elemzők számára, mivel csak ezáltal lehet a tranzakciókat és az egyes nemzetgazdasági ágak tevékenységét statisztikailag helyesen kezelni, valamint a teljesítmények időbeli változásait megfelelően értelmezni. Az IFRS (International Financial Reporting Standards – nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok) szabályainak megfelelő beszámoló készítés további nehézségeket okoz, mivel egy elemző csak akkor tudja pontosan meghatározni a bruttó hozzáadott értéket a beszámolóból, ha a cég a szükséges kiegészítő adatokat is feltünteti.

3. Összefoglalás

A multinacionális nagyvállalatok stratégiai döntéseinek magyar GDP-re gyakorolt hatását a GE Hungary Kft. 2015. évi átszervezésének példáján keresztül illusztráltuk. A rendelkezésre álló nyilvános információk alapján sikerült igazolnunk azt a feltevést, hogy a GE Hungary Kft. átszervezése jelentős hatással volt a 2016. évi magyar GDP-re, továbbá azt is megállapítottuk, hogy elengedhetetlenül fontos a bruttó hozzáadott érték számításának alapját képező számviteli éves beszámolók statisztikailag helyes kezelése, mivel a számviteli törvény és a nemzeti számlák szabályrendszere egymástól eltérően kezelhet egy-egy problémát. E megállapításunkat az ezek által 2015/2016-ban alkalmazott módszerek különbözőségével igazoltuk egy üzletág átruházásáért járó nyereség elszámolása kapcsán. Amennyiben a nemzeti számlákban ezt nem vettük volna figyelembe, a 2015. évi magyar GDP extrém mértékű ugrást mutatott volna. A multinacionális nagyvállalatok stratégiai döntése tehát jelentős mértékben befolyásolhatja a magyar GDP-t, ezért a teljesítményük, szerkezeti változásuk nyomon követése rendkívül fontos mind a statisztikai hivatalok, mind a gazdasági elemzők számára.

Függelék

F1. táblázat

A GE Hungary Kft. bruttó hozzáadott értéke, 2014 (millió Ft)
(Gross value added of the GE Hungary Co. Ltd., 2014 [million HUF])

Éves beszámoló tétele	GE Power	GE Lighting	GE Energy Connections/ Industrial Solution	GE Aviation	GE Healthcare	Egyéb	Összesen
Értékesítés nettó árbevétele	1 237 362	153 817	61 391	26 755	22 145	22 637	1 524 107
Saját termelésű készletek állományváltozása	-5 473	6 874	1 560	0	-837	786	2 910
Eladott áruk beszerzési értéke	656 378	7 308	20 527	0	0	3 955	688 168
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	1 556	0	2 023	0	0	19	3 598
Kibocsátás	573 955	153 383	40 401	26 755	21 308	19 449	835 251
Anyagköltség	172 169	65 713	13 839	9 361	10 272	3 501	274 855
Igénybe vett szolgáltatások értéke	58 792	36 327	11 283	1 335	3 820	2 953	114 510
Egyéb szolgáltatások értéke	468	150	1	58	57	873	1 607
Folyó termelőfelhasználás	231 429	102 190	25 123	10 754	14 149	7 327	390 972
Bruttó hozzáadott érték	342 526	51 193	15 278	16 001	7 159	12 122	444 279

Megjegyzés. Itt és a következő táblázatokban: Kibocsátás = Értékesítés nettó árbevétele + (Átszervezés miatti korrekció [ahol szerepel]) + Saját termelésű készletek állományváltozása – Eladott áruk beszerzési értéke – Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke; Folyó termelőfelhasználás = Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások értéke + Egyéb szolgáltatások értéke; Bruttó hozzáadott érték = Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás.

Forrás: Saját számítás a *GE Hungary Kft.* [2015] alapján.

F2. táblázat

A GE Hungary Kft. bruttó hozzáadott értéke, 2015 (millió Ft)
(Gross value added of the GE Hungary Co. Ltd., 2015 [million HUF])

Éves beszámoló tétele	GE Power Generation	GE Power Generation Service *	GE Power	GE Lighting	GE Energy Connections/ Industrial Solution	GE Aviation	GE Healthcare	Egyéb	Összesen
Értékesítés nettó árbevétele	145 164	1 575 618	4 081 136	143 528	70 770	33 447	29 064	38 492	4 396 437
Átszervezés miatti korrekció			-2 360 354	0	0	0	0	0	-2 360 354
Saját termelésű készletek állományváltozása	-19 802		-19 802	-3 803	551	0	-12	-456	-23 522
Eladott áruk beszerzési értéke	8 719**	952 950	961 669	25 136	30 098	0	15 435	5 616	1 037 954
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	6 569		6 569	0	2 092	0	0	0	8 661
Kibocsátás	110 074	622 668	732 742	114 589	39 131	33 447	13 617	32 420	965 946
Anyagköltség			195 832	31 134	10 928	9 643	1 707	4 792	254 036
Igénybe vett szolgáltatások értéke			73 514	34 032	14 955	1 640	4 397	3 581	132 119
Egyéb szolgáltatások értéke			3 862	131	0	34	19	1 059	5 105
Folyó termelőfelhasználás	80 732***	192 476	273 208	65 297	25 883	11 317	6 123	9 432	391 260
Bruttó hozzáadott érték	29 341	430 193	459 534	49 292	13 248	22 130	7 494	22 988	574 686

* Az átszervezés miatti korrekciót figyelembe véve.

** 2016. évi eladott áruk beszerzési értéke/értékesítés nettó árbevétele aránnyal számítva.

*** 2016. évi folyó termelőfelhasználás/kibocsátás aránnyal számítva.

Forrás: Saját számítás a GE Hungary Kft. [2016] alapján.

F3. táblázat

A GE Hungary Kft. bruttó hozzáadott értéke, 2016 (millió Ft)
(Gross value added of the GE Hungary Co. Ltd., 2016 [million HUF])

Éves beszámoló tétele	Power	Lighting	Energy Connect/ Industrial Solution	Aviation	Healthcare	Egyéb	Összesen
Értékesítés nettó árbevétele	415 075	120 121	72 210	38 681	21 588	33 036	700 711
Saját termelésű készletek állomány- változása	1 033	-5 167	-1 694	0	674	218	-4 936
Eladott áruk beszerzési értéke	24 932	15 463	29 615	0	9 968	0	79 978
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	5 164	0	2 516	0	0	0	7 680
Kibocsátás	386 012	99 491	38 385	38 681	12 294	33 254	608 117
Anyagköltség	246 103	33 224	8 092	12 140	1 017	6 082	306 658
Igénybe vett szolgáltatások értéke	32 371	22 813	16 718	2 360	4 497	5 158	83 917
Egyéb szolgáltatások értéke	4 643	163	15	41	25	103	4 990
Folyó termelőfelhasználás	283 117	56 200	24 825	14 541	5 539	11 343	395 565
Bruttó hozzáadott érték	102 895	43 291	13 560	24 140	6 755	21 911	212 552

Forrás: Saját számítás a GE Hungary Kft. [2017] alapján.

F4. táblázat

A GE Hungary Kft. bruttó hozzáadott értéke, 2017 (millió Ft)
(Gross value added of the GE Hungary Co. Ltd., 2017 [million HUF])

Éves beszámoló tétele	Power	Lighting	Energy Connect/ Industrial Solution	Aviation	Healthcare	Egyéb	Összesen
Értékesítés nettó árbevétele	281 014	105 951	74 940	39 345	23 019	76 165	600 434
Saját termelési készletek állomány- változása	64 987	721	470	0	125	-1 056	65 247
Eladott áruk beszerzési értéke	39 517	13 349	29 839	0	0	110	82 815
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	9 034	0	2 045	0	0	0	11 079
Kibocsátás	297 450	93 323	43 526	39 345	23 144	74 999	571 787
Anyagköltség	193 415	35 332	12 147	14 160	11 150	3 435	269 639
Igénybe vett szolgáltatások értéke	28 926	25 636	17 734	1 738	5 349	2 790	82 173
Egyéb szolgáltatások értéke	474	135	0	42	27	76	754
Folyó termelőfelhasználás	222 815	61 103	29 881	15 940	16 526	6 301	352 566
Bruttó hozzáadott érték	74 635	32 220	13 645	23 405	6 618	68 698	219 221

Forrás: Saját számítás a GE Hungary Kft. [2018] alapján.

Irodalom

- COASE, R. H. [1937]: The nature of the firm. In: *Williamson, O. E. – Winter, S. G. (eds.): The Nature of the Firm. Origins, Evolution, and Development.* Oxford University Press. New York, Oxford.
- CONTRACTOR, F. J. [2016]: Tax avoidance by multinational companies: methods, policies, and ethics. *Rutgers Business Review.* Vol. 1. No. 1. pp. 27–43. https://pdfs.semanticscholar.org/9295/d1c5ef814b55d456789898372474039350e8.pdf?_ga=2.185425263.731375361.1581423475-716552572.1572947534
- LIMPÓK V. [2014]: A fiskális politika néhány vetülete, illetve jövőbeni kilátásai a Győri Járműipari Körzetben, különös tekintettel az Audi beruházásokra. In: *Dusek T. (szerk.): A városi rendszer működése. A győri járműipari körzet, mint a térségfejlesztés új iránya és eszköze c. kutatás monográfiái 3.* Universitas-Győr Nonprofit Kft. Győr. <https://docplayer.hu/1223023-A-varosi-rendszer-mukodese-kozossegi-szfera-oktatas-es-gyor-jovokepe.html>
- ODEHNAL, B. [2017]: Und plötzlich explodierte der Wert einer Schweizer Firma. *Tages Anzeiger.* 23 January. <https://www.tagesanzeiger.ch/wirtschaft/standardals-der-wert-einer-schweizer-firma-ploetzlich-explodierte/story/16574523>
- PENG, M. W. – SUN, S. L. – PINKHAM, B. – CHEN, H. [2009]: The institution-based view as a third leg for a strategy tripod. *Academy of Management Perspectives.* Vol. 3. No. 3. pp. 63–81. <https://doi.org/10.5465/amp.2009.43479264>
- PITELIS, CH. [2005]: Edith Penrose's contribution to economics and strategy. *Managerial and Decision Economics.* Vol. 26. No. 2. pp. 67–82. <https://doi.org/10.1002/mde.1215>
- STAPEL-WEBER, S. – VERRINDER, J. [2016]: Globalisation at work in statistics – Questions arising from the 'Irish case'. *Eurona – Eurostat Review on National Accounts and Macroeconomic Indicators.* 6 January. pp. 29–44. <https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/euronaissue2-2016-art2.pdf>
- SZABÓ ZS. [2017]: A magyar adótrükkön borultak ki a svájciak. *Napi.hu.* Január 27. https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/a_magyar_adotrukkon_borultak_ki_a_svajciak.628430.html
- TAYLOR, C. [2016]: Ireland's GDP figures: Why 26% economic growth is a problem. *The Irish Times.* 15 July. <https://www.irishtimes.com/business/economy/ireland-s-gdp-figures-why-26-economic-growth-is-a-problem-1.2722170>

Internetes források

- AZ EURÓPAI UNIÓ HIVATALOS LAPJA [2013]: *Az Európai Parlament és a Tanács 549/2013/EU rendelete (2013. május 21.) az Európai Unióbeli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről. (Az ESA 2010 rendelet melléklete.)* 56. évf. Június 26. L 174. 1–727. old. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2013:174:FULL&from=EN>
- EUROPEAN COMMISSION [2016]: *Irish GDP Revision.* 12 December. https://ec.europa.eu/eurostat/documents/24987/6390465/Irish_GDP_communication.pdf
- GE (GENERAL ELECTRIC) [2015]: GE completes acquisition of Alstom power and grid businesses. *GE Reports.* 3 November. <https://www.genewsroom.com/press-releases/ge-completes-acquisition-alstom-power-and-grid-businesses-282204>

- GE CAPITAL LÍZING KFT. „VÉGELSZÁMOLÁS ALATT” [2016]: *GE Capital Lízing egyszerűsített éves beszámoló végelszámolást lezáró kiegészítő melléklet – Fordulónap: 2016. március 31. Augusztus 3.* https://e-beszamolo.im.gov.hu/oldal/kereses_megjelenites?b=O3yCVStFDyFYT9nohNjSjQ%3d%3d&so=1&o=UwVEXcuAk1%2fj0Cug0VpnBA%3d%3d
- GE HUNGARY KFT. [2015]: *GE Hungary Kft. kiegészítő melléklet – Fordulónap: 2014. december 31. Május 28. Budapest.* http://e-beszamolo.im.gov.hu/oldal/kereses_megjelenites?b=lCc%2bbnYx0bcnxm6YExzLPA%3d%3d&so=1&o=z4TZAx3276NQQAzgY oqQww%3d%3d
- GE HUNGARY KFT. [2016]: *GE Hungary Kft. kiegészítő melléklet – Fordulónap: 2015. december 31. Május 30. Budapest.* http://e-beszamolo.im.gov.hu/oldal/kereses_megjelenites?b=sloLXjaT7zeYqwy1AX9VsQ%3d%3d&so=1&o=xIJlKAp7JpX4C%2bbZzcE A7g%3d%3d
- GE HUNGARY KFT. [2017]: *GE Hungary Kft. kiegészítő melléklet – Fordulónap: 2016. december 31. Március 28. Budapest.* http://e-beszamolo.im.gov.hu/oldal/kereses_megjelenites?b=1P02SiVyrvGWtMIXEKtXmw%3d%3d&so=1&o=rurreT0DJcc6mo8d0Q%2f30g%3d%3d
- GE HUNGARY KFT. [2018]: *GE Hungary Kft. kiegészítő melléklet – Fordulónap: 2017. december 31. Május 30. Budapest.* http://e-beszamolo.im.gov.hu/oldal/kereses_megjelenites?b=6FbHzbk1Lln3b0nLxb0NmA%3d%3d&so=1&o=khpC2Xv7MtR4No026MIQ %2bw%3d%3d
- KSH (KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL) [2011]: *GNI Inventory of Hungary. Version 2.2.* http://www.ksh.hu/docs/eng/xftp/modsz/gni_inventory_ver_2_2.pdf
- MAGYAR KÖZLÖNY [2000]: *2000. évi C. törvény a számvitelről.* 95. sz. 1. köt. Szeptember 21. 5790–5868. old.
- MAGYAR KÖZLÖNY [2006]: *2006. évi LIX. törvény az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról.* 86. sz. Július 17. 6160–6163. old.
- MAGYAR KÖZLÖNY [2003]: *2003. évi CXXVII. törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól.* 157. sz. December 28. 13073–13136. old.
- MAGYAR KÖZLÖNY [2018]: *2018. évi LXXXII. törvény az egyes adótörvények uniós kötelezettségekhez kapcsolódó, valamint egyes törvények adóigazgatási tárgyú módosításáról.* 184. sz. November 23. 33842–33916. old.
- OECD (ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT) [2015]: *Implementing the Latest International Standards for Compiling Foreign Direct Investment Statistics – How Multinational Enterprises Channel Investments through Multiple Countries.* February. <https://www.oecd.org/daf/inv/How-MNEs-channel-investments.pdf>
- OECD [2016]: *Irish GDP up by 26.3% in 2015?* October. Paris. <https://www.oecd.org/sdd/na/Irish-GDP-up-in-2015-OECD.pdf>